

Tjänsteutlåtande
Kommunstyrelsens förvaltning
Patrik Engberg

Till: Kommunstyrelsen

Datum: 2025-01-22
Diarienummer: KS 2024/0124

Svar på medborgarförslag nr 4/2024 - Gör en brukarutredning av konsekvenserna av Österåkers kommuns hantering av LSS verksamheten

Sammanfattning

I medborgarförslag nr. 4/2024 väckt i Kommunfullmäktige den 13 maj 2024 föreslås att Österåkers kommun ska tillsätta en oberoende utredning av Österåkers kommuns LSS-verksamhet. I denna utredning föreslås det intervjuer av medborgare som har ansökt om eller beviljats insatser enligt LSS. Kommunen föreslår även utreda vilka ekonomiska konsekvenser ett ej verkställt beslut om en LSS-insats får för familjer samt redogöra för ansvarsfördelning gällande Österåkers LSS-verksamhet.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen besluta

Anse medborgarförslag nr 4/2024 besvarat med hänvisning till att brukarundersökningar och klagomålshantering redan ingår i socialförvaltningens arbete med kvalitetssäkring; att en extern utredning nyligen har genomförts på uppdrag av kommunledningen; att tillsyn och granskning av LSS-verksamheter åligger Inspektionen för vård och omsorg.

Ärendet

Enligt 2 Kap 1 § Socialtjänstlagen ansvarar varje kommun för socialtjänsten inom sitt område, och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Detta innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän.

Enligt 2 § andra stycket Lagen om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) ska varje kommun, om inte något annat avtalats enligt 17 §, svara för insatser enligt 9 § 2–10 LSS. Verksamheten enligt LSS ska vara av god kvalitet.

Vad brukare och invånare anser om kvalitén i bemötandet och om de insatser som de får av kommunens LSS-verksamhet, är därmed viktigt för kommunen att ta del av. Nedan följer beskrivning av hur kommunen har arbetat med detta och vilken tillsyn som utförs på kommunens LSS-verksamhet.

Extern utredning

Kommunledningen beslutade i december 2023 att ge ett revisionsbolag i uppdrag att göra en genomlysning av kommunens LSS-verksamhet. Genomlysningen utgick ifrån en huvudfråga med underliggande områden och delfrågor. Huvudfrågan för genomlysningen var: Hur tillämpas lag om stöd och service för vissa funktionshindrade (LSS) inom Österåker kommun? De utvecklingspunkter som genomlysningen visade inom LSS-verksamheten ledde till en handlingsplan med åtgärder som Vård- och omsorgsnämnden fick i uppdrag att vidta.

Brukarundersökningar

Kommunen deltar i nationella brukarundersökningar som genomförs med stöd av Sveriges kommuner och regioner (SKR). Syftet med undersökningen är att ta reda på hur brukarna upplever kvalitén i de insatser de är beviljade och bemötandet i kontakten med kommunens LSS-verksamhet. Undersökningen genomförs på samtliga verksamheter inom LSS i Österåkers kommun. I undersökningen ingår även myndighetsutövning inom LSS avseende vuxna. Resultatet publiceras av SKR i slutet av varje år i databasen KOLADA.

Socialförvaltningen genomför även egna brukarundersökningar på LSS-verksamhet som inte ingår i den nationella brukarundersökningen årligen.

Synpunkter och klagomål

Ett sätt att inhämta brukarnas och invånarnas syn på LSS-verksamheten är arbetet med inkomna synpunkter och klagomål. Synpunkter och klagomål ger information till verksamhetsutveckling. Både de som får insatser från kommunen, ansöker om stöd och anhöriga, har möjlighet att lämna in synpunkter och klagomål. De inkomna synpunkterna sammanställs årligen och används i verksamhetsutveckling på respektive enhet.

Tillsyn av LSS-verksamhet

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har i uppdrag att granska att vården och omsorgen följer lagar och regler. IVO följer att brukare ska få insatser som är säkra och av god kvalitet. Vård- och omsorgsnämnden har en skyldighet att rapportera till IVO om en beviljad omsorgsinsats till en individ inte har

verkställts inom tre månader. IVO kan ansöka om utdömande av en särskild avgift hos förvaltningsrätten om den enskilde har fått vänta oskäligt länge på verkställande av ett beslut. Därmed sker det en extern kontroll på att insatser enligt LSS verkställs, så att brukare som har beviljats insatser får den hjälpen de har rätt till. IVO är även tillsynsmyndighet för anmälningar enligt Lex Sarah vars syfte är att verksamheter inom LSS undersöker risker för missförhållanden i verksamheten och undanröjer dessa. Syftet med lagstiftningen är att förhindra att liknande händelser kan hända i dessa verksamheter i framtiden.

Ansvarsfördelning

Kommunfullmäktige är högsta organet i ett kommunstyre och kan ge uppdrag till kommunens nämnder. Kommunstyrelsen har en särställning bland nämnderna. Den leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsikt över övriga nämnders verksamhet. Den har också uppsikt över verksamheten som bedrivs i de kommunala bolagen. Kommunstyrelsen har därmed möjlighet att lämna råd, påpekanden och anvisningar till andra nämnder.

Vård- och omsorgsnämndens uppdrag framkommer av reglementet för nämnden. I den framkommer bland annat att nämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänstlagen vad avser omsorgen om människor med funktionshinder samt enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Kommunens LSS-verksamhet avseende myndighetsutövning och LSS-insatser är en del av Socialförvaltningen. Socialdirektören ansvarar för ledning och strategisk planering av socialförvaltningens arbete. Socialdirektören är även ansvarig för socialförvaltningens budget- och kvalitetsarbete.

Förvaltningens slutsatser

I tjänsteutlåtande daterat 2024-11-25 landar Socialförvaltningen i följande slutsatser:

”Kommunens LSS-verksamheter är en del av socialtjänstens ansvar. Kommunen arbetar för att insatser enligt LSS ska vara av god kvalitet. Som en del i detta arbete genomför kommunen årliga brukarundersökningar och arbetar med inkomna synpunkter och klagomål. Resultatet av dessa använder kommunen i kvalitetsutvecklingen. Externa utredningar så som genomlysningen av LSS-verksamheten tillsätts vid behov. LSS-verksamheten kan även bli granskade av tillsynsmyndigheten IVO.

I socialtjänstens ansvar ingår även att ge stöd till anhöriga. Att utreda vilka ekonomiska konsekvenser ett ej verkställt beslut enligt LSS får för anhöriga, bedöms ligga utanför socialtjänstens ansvar. Kommunen kan däremot få en ekonomisk konsekvens om ett beslut om en LSS-insats inte har verkställts inom en skälig tid. Detta ifall förvaltningsrätten skulle besluta om en sådan efter en ansökan från IVO.”

Kommunstyrelsens förvaltning har inget att erinra mot detta.

Tidigare beredning

Vård- och omsorgsnämnden 2024-12-10, § 12:5.

Bilagor

1. Protokollsutdrag Vård- och omsorgsnämnden 2024-12-10, § 12:5.
2. Medborgarförslag nr. 4/2024.

Staffan Erlandsson
Kommundirektör

Peter Freme
Kanslichef

Skickas till
Akt

Verification

Transaction 09222115557537340210

Document

KS 2024_0124-06 Svar på medborgarförslag nr 4_2024 -
Gör en brukarutredning av konsekvenserna 405953_3_0
Main document
4 pages
*Initiated on 2025-01-23 13:55:39 CET (+0100) by Patrik
Engberg (PE)*
Finalised on 2025-01-23 17:03:25 CET (+0100)

Initiator

Patrik Engberg (PE)
Österåkers kommun
Company reg. no. 212000-2890
patrik.engberg@osteraker.se

Signatories

Staffan Erlandsson (SE)
Österåkers kommun
staffan.erlandsson@osteraker.se
Signed 2025-01-23 17:03:25 CET (+0100)

Peter Freme (PF)
Österåkers kommun
peter.freme@osteraker.se
Signed 2025-01-23 14:57:15 CET (+0100)

This verification was issued by Scrive. Information in italics has been safely verified by Scrive. For more information/evidence about this document see the concealed attachments. Use a PDF-reader such as Adobe Reader that can show concealed attachments to view the attachments. Please observe that if the document is printed, the integrity of such printed copy cannot be verified as per the below and that a basic print-out lacks the contents of the concealed attachments. The digital signature (electronic seal) ensures that the integrity of this document, including the concealed attachments, can be proven mathematically and independently of Scrive. For your convenience Scrive also provides a service that enables you to automatically verify the document's integrity at: <https://scrive.com/verify>

